5.1 Kategorije posebnih obrazovnih potreba i invaliditet

Vidljivost

Neki CYP sa SEND-om imaju nedostatke, koji su jako “vidljivi” i stoga će drugi odmah biti svjesni različitosti te osobe. Na primjer, učenik sa cerebralnom paralizom i tjelesnim invaliditetom koji koristi invalidska kolica ili mlada osoba s Tourettovim sindromom koja kompulzivno govori i/ili ponavlja ponavljajuće pokrete, drugi će brzo prepoznati da se razlikuje.

Za usporedbu, pojedini CYP mogu imati razliku koja je "nevidljiva", što znači da drugi možda neće brzo uočiti da postoji razlika u učenju ili područjima potreba. Neki uobičajeni primjeri takvih učenika s manje vidljivim SEND-om su oni učenici s poteškoćama u učenju ili mlade osobe s internaliziranim emocionalnim stanjem ili neurodivergentnim CYP-om.

5.1. Kategorije posebnih obrazovnih potreba i invaliditeta

U Irskoj je Zakon o obrazovanju za osobe s posebnim obrazovnim potrebama (EPSEN) (GoI, 2004) definirao posebne obrazovne potrebe kao:

> *... ograničenje sposobnosti osobe da sudjeluje u obrazovanju i ima koristi od obrazovanja zbog trajnog fizičkog, osjetilnog, mentalnog zdravlja ili poteškoće u učenju, ili bilo kojeg drugog stanja koje dovodi do toga da osoba uči drugačije od osobe bez tog stanja.*

Zakon o EPSEN-u je bio jasan da, iako invaliditet može dovesti do CYP-a koji ima potrebu za podrškom ili potrebu za posebnim obrazovanjem, to ne mora uvijek biti slučaj. Također je važno razumjeti da dijete može imati invaliditet, ali ne i posebne obrazovne potrebe proizašle iz tog invaliditeta koje zahtijevaju dodatnu podršku u školi.

Zakon o ESPEN-u je izdvojio četiri različita područja invaliditeta iz kojih mogu proizaći posebne obrazovne potrebe:

- fizički
- osjetilni
- mentalno zdravlje
- poteškoće u učenju

Ove kategorije invaliditeta, koje mogu dovesti do dodatnih područja potrebe za podrškom, također se spominju u UK-u 0-25 SEND Code of Practice (2015) te uključuju:

- Specifične poteškoće u učenju (SpLD)
- Umjerene poteškoće u učenju (MLD)
- Teške poteškoće u učenju (SLD)
- Duboke i višestruke poteškoće u učenju (PMLD)
- Govorne, jezične i komunikacijske potrebe (SLCN)
- Socijalno, emocionalno i mentalno zdravlje (SEMH)
- Poremećaj iz autističnog spektra (ASD)
- Oštećenje vida (VI)
- Oštećenje sluha (HI)

- Multisenzorno oštećenje (MSI)

- Tjelesni invaliditet (PD)

- 'SEN podrška', ali bez specijalističke procjene vrste potrebe (NSA)

Važno je da kodeks prakse UK-a (2015.) naglašava kako se takve kategorije invaliditeta mogu koristiti za podršku inkluzivnim obrazovnim praksama u školama na sljedeći način:

> '*Svrha identifikacije je utvrditi koje mjere škola treba poduzeti, a ne svrstati učenika u kategoriju. U praksi, pojedina djeca ili mladi ljudi često imaju potrebe koje prožimaju sva ta područja i njihove se potrebe mogu mijenjati tijekom vremena... Detaljna procjena potreba trebala bi osigurati da se identificira cijeli niz potreba pojedinca, a ne samo primarna potreba.*' *(odjeljak 6.27)*

Ovaj pristup naglašava ulogu procjene u identificiranju pojedinačnih profila CYP-a koji se mogu predstaviti SEND-om. Zatim se savjetuje da se ti profili koriste za dodjelu resursa ili podrške kako bi se osiguralo da CYP dobije podršku koja bi im mogla biti potrebna.

Takav je pristup posebno važan s obzirom na složenost profila koji je uobičajen među CYP sa SEND-om. U stvarnosti se sve više smatra da dijagnostički okviri koji vode identifikaciju diskretnih kategorija SEND-a pretjerano pojednostavljuju složenost mnogih dječjih ispada (Embracing Complexity Coalition, 2019; Gillberg , 2010).

U slučaju niza različitih neurorazvojnih stanja koja obično doprinose dijagnozi SEND-a, obično postoji značajno preklapanje između stanja (Embracing Complexity Coalition, 2019.) i paralelne dijagnoze. Na primjer, u slučaju autizma, jedna je studija otkrila da 70% djece s autizmom ima komorbidnan psihijatrijski ispad, a 41% ima dvije ili više (Simoff , Pickles, Charman , Chandler, Loucas i Baird, 2008.). Rogers (2019) ističe da između 22% i 84% autistične djece i 35% do 77% odraslih prijavljuje anksioznost, a 50% djece opisuje to kao utjecaj na svakodnevni život. Učestalost autizma unutar populacije Irske trenutno se procjenjuje 1 na 65 (HSE, 2018), dok je procijenjena učestalost istog *stanja* u Sjevernoj Irskoj 4,6% stanovništva. Donja slika pokazuje razinu preklapanja u rasponu neurorazvojnih razlika u CYP s invaliditetom, naglašavajući potrebu za individualiziranim profiliranjem i procjenom djece.

Image not found or type unknown

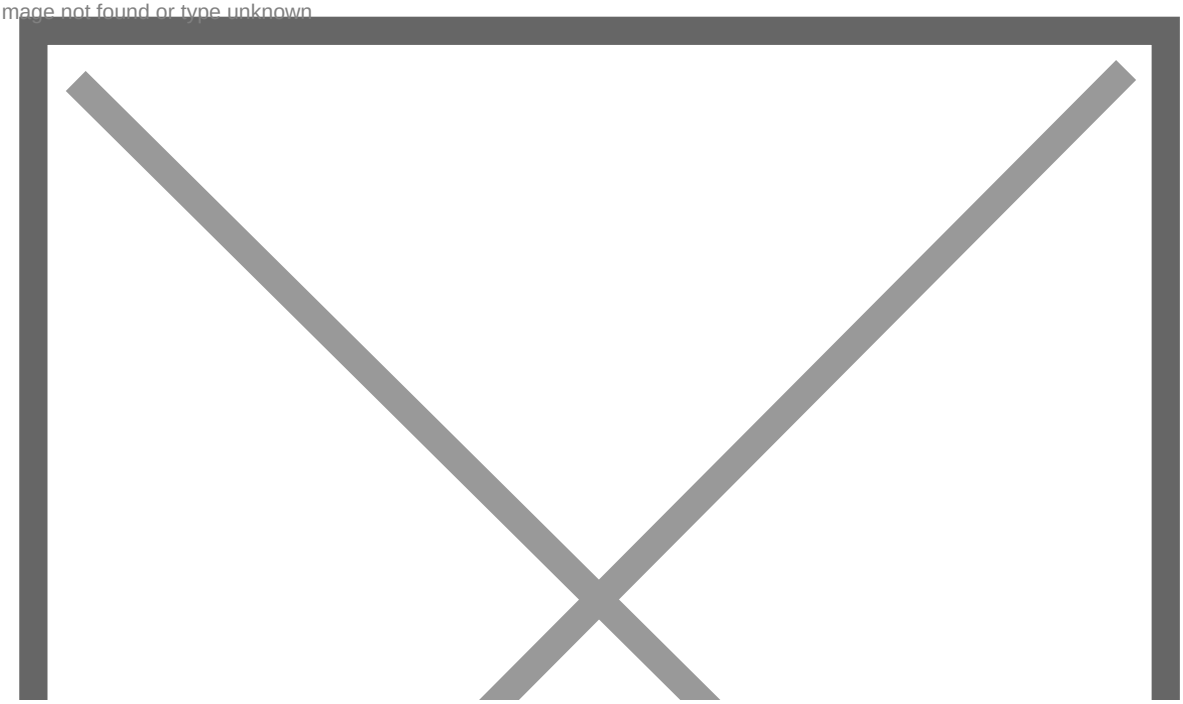

Slika 1. Neurorazvojne razlike i njihovo preklapanje.

Revision #3
Created 23 March 2023 10:51:04 by Antonija Lujanac
Updated 29 March 2023 09:17:04 by Antonija Lujanac